

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 1. marts 2011
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2010-730-1206
Dok.: LBI40924

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner) (L 124), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 3. februar 2011.

Lars Barfoed

/

Ole Hasselgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Udvidet adgang til at anvende anonyme vidner) (L 124):

”Ministeren bedes kommentere høringssvaret fra Amnesty International.”

Svar:

Amnesty International anfører i sit høringssvar, at den foreslåede udvidelse af adgangen til at anvende anonyme vidner, herunder særligt muligheden for, at ikke-tilfældige vidner kan vidne anonymt, risikerer at undergrave retten til at forsvare sig ved en åben og retfærdig rettergang i strid med intentionerne i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, idet den tiltaltes mulighed for at forsvare sig risikerer at blive svækket. Amnesty International peger i den forbindelse særligt på, at rettens indledende vurdering af, om et vidne kan være anonymt, indebærer en vurdering af vidnets troværdighed og dermed i en vis grad vidnets forklarings bevisværdi, samt at tiltalte ikke får anledning til at pege på konkrete uoverensstemmelser i vidnets forklaring vedrørende tid, sted osv.

Amnesty anfører videre, at særligt i forhold til sager, der vedrører organiseret kriminalitet, bandestridigheder og lignende, vil det være risikabelt at forlade sig på en antagelse om, hvorvidt vidnet kan have en usaglig interesse i at afgive en belastende forklaring.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at reglerne om anonyme vidner, herunder den foreslåede udvidelse, er udtryk for en afvejning af på den ene side hensynet til vidners sikkerhed og til retshåndhævelsen og på den anden side hensynet til den tiltalte, herunder den tiltaltes mulighed for at tilrettelægge sit forsvar.

Disse forskellige hensyn varetages i dag ved, at fuldstændig anonym vidneførsel alene kan tillades, hvis anonymiseringen må antages at være uden betydning for den tiltaltes forsvar, og hvis afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør anonymitet påkrævet. Lovforslaget ændrer ikke herpå, men slår derimod fast, at retterne ved afgørelsen af, om et vidne kan være anonymt, skal foretage en samlet vurdering af alle sagens omstændigheder, herunder eventuelle oplysninger om vidnets forudgående tilknytning til tiltalte og oplysninger om sagens karakter. I modsætning til, hvad der

fremgår af den gældende lovs forarbejder, forudsættes det således bl.a. med lovforslaget, at der ikke nødvendigvis skal være tale om såkaldte tilfældighedsvidner (vidner uden nogen tilknytning til tiltalte) for, at anonym vidneførsel kan anvendes, såfremt det i øvrigt må antages at være uden betydning for den tiltaltes forsvar, og såfremt afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet.

Retten kan til brug for sin afgørelse – ligesom i dag – udspørge vidnet under vidneansvar om bl.a. eventuelle relationer mellem vidnet og den tiltalte, jf. pkt. 2.2.1.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.1 og 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet skal endvidere bemærke, at artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til en retfærdig og offentlig rettergang ikke generelt er til hinder for brug af anonyme vidner. Menneskerettighedsdomstolen har således i sin praksis anerkendt, at hensynet til vidners liv, frihed og sikkerhed efter omstændighederne kan føre til en fravigelse af udgangspunktet for vidneførsel i straffesager, hvorefter vidner afgiver forklaring direkte for den dømmende myndighed i et offentligt retsmøde, hvor også den tiltalte og forsvareren er til stede.

Med lovforslaget forudsættes det naturligvis, at anvendelsen af retsplejelovens regler om anonyme vidner, herunder den foreslåede udvidelse, sker inden for de rammer, som følger af konventionen og den retspraksis, der er knyttet til konventionen. Det betyder bl.a., at en vidneforklaring, der er afgivet af et anonymt vidne, ikke kan udgøre det eneste eller det afgørende bevis ved domfældelse. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 og 4.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet skal endvidere understrege, at det med lovforslaget er forudsat, at der – selv om der med lovforslaget sker en vis begrænset udvidelse af mulighederne for at anvende anonyme vidner – fortsat vil være tale om en regulering, der medfører, at betingelserne for at anvende anonyme vidner kun undtagelsesvist vil være opfyldt, jf. pkt. 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.